

Tadeusz Orłowski (1917-2008)

Ukończył medycynę w ramach tajnego nauczania w 1943 r. Był członkiem Związku Walki Zbrojnej, a następnie – Armii Krajowej, działał w kontrwywiadzie Delegatury Rządu Londyńskiego. Podczas Powstania Warszawskiego był lekarzem batalionu „Baszta”.

Od 1943 r. pracował w II Klinice Chorób Wewnętrznych w Szpitalu Dzieciątka Jezus, a od 1948 r. – w I Klinice Chorób Wewnętrznych UW (później Akademii Medycznej). W 1949 r. obronił doktorat, a w 1952 r. uzyskał habilitację na podstawie pracy *Czynność kłębków i cewek nerkowych w zakresie gospodarki wodnej w stanach prawidłowych i chorobowych*.

W 1958 r. uruchomił jedną z dwóch pierwszych stacji dializoterapii w Polsce i wraz ze współpracownikami skonstruował dwa oryginalne typy dializatorów (arkuszowy i zwojowy). W 1962 r. został profesorem, a w dwa lata później – Kierownikiem I Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych AM.

W ścisłej współpracy z prof. Janem Nielubowiczem opracował program leczenia schyłkowej niewydolności nerek przeszczepieniem nerki; pierwszą w Polsce udaną transplantację wykonano 26 stycznia 1966 r. W 1975 r. był jednym z organizatorów Instytutu Transplantologii w warszawskiej Akademii Medycznej i jego pierwszym Dyrektorem – do przejścia na emeryturę w 1987 r. Instytut pod jego kierownictwem stał się głównym polskim ośrodkiem kształcenia kadr w zakresie nefrologii i transplantacji nerek oraz dializoterapii: w tym okresie przeprowadzono tysiąc pierwszych przeszczepień nerek w Polsce. Tadeusz Orłowski wprowadził także nowy, skuteczniejszy schemat leczenia immunosupresyjnego. W latach 90. ubiegłego wieku podjął pierwsze w Polsce badania nad możliwościami leczenia cukrzycy doświadczalnej przeszczepianiem wyizolowanych wysp Langerhansa. Organizował kursy w zakresie nefrologii, dializoterapii i transplantologii, dbał o rozwój naukowy młodej kadry, kierował ponad stu specjalizacjami w zakresie chorób wewnętrznych i nefrologii, był promotorem wielu przewodów doktorskich i opiekunem habilitacji. Wchodził w skład władz Polskiej Akademii Nauk, przyczynił się do powstania Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN. Był autorem ponad czterystu publikacji naukowych i rozdziałów w monografiach.

Tadeusz Orłowski pasjonował się taternictwem: „W czasie mojej działalności górskiej przebyłem ponad tysiąc dróg wysokogórskich... Jeśli czegoś żałuję w moim życiu, to tylko tego, że za mało przebywałem w górach”. Do dziś wiele przejść jest znanych jako „Drogi Orłowskiego”. Pierwszy raz poszedł w Tatry w 1936 r. Znajomość gór okazała się bardzo przydatna w czasie wojny – był organizatorem konspiracyjnych dróg przerzutowych przez Tatry. Był wówczas członkiem tajnych władz Klubu Wysokogórskiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, a także redaktorem wydawanego nielegalnie czasopisma „Taternik”.

W 1990 r. został doktorem *honoris causa* Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, a w 1999 r. – Akademii Medycznej w Warszawie. Otrzymał m.in. Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Warszawski Krzyż Powstańczy, Odznakę Batalionu AK „Odwet”, Medal Gloria Medicinae.

Zmarł 30 lipca 2008 r. Od 2010 roku Instytut Transplantologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego nosi Jego imię.